

Homodeus Ya da İnsanın İkinci Kez Ayartılması

Homodeus or The Second Temptation of Mankind

Mustafa Eren BOZOKLU

Özet

Son iki asırda modern bilim üzerinde hâkimiyet kuran materyalist felsefe, insana “Homodeus-İnsan tanrı” olabileceğini fısıldamaktadır. Modern bilimin verilerini kullanarak bir yanda bilimi “insanı ve çevreyi” değiştirmesi yönünde sürekli zorlayan materyalist felsefe, modern bilim ve sanatın yoğun şekilde üretildiği yerlerde doğrudan dini hedef almakta, modern bilimi ve sanatı çok geriden takip eden diğer coğrafyalarda ise perde altından inkâr felsefesini dayatmaktadır. Bütün peygamberlerin ümmetlerini kendisi hakkında uyardıkları âhir zamanın büyük fitnesi, görünen o ki, modern bilim ve sanat kullanılarak insanın ayartılması ve tanrı-insan olma hayalinin peşine sürüklenmesi şeklinde gerçekleşmektedir. Bu çalışmada kainatın mükemmel meyvesi olan insanın Yaratıcısıyla bağının nasıl koparıldığı ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Materyalist felsefe, Din, Varlık, Yaratılış, Tevhid, Evrim

Abstract

The materialist philosophy that had a grip on modern science in the last two centuries has been whispering that the Man may be a “Homodeus, Human god”. While constantly pushing science to change the human nature and the environment by using the data produced by modern science, The materialist philosophy directly turns the religion into target in places where modern science and art are done intensely and does this covertly in other geographies that modern science and art are being pursued further behind.

The great unrest in the last times of the world that all the prophets warned their ummah about it, has apparently turned into a form like that the seduction of man and the pursuit of him to dream of being Human God is taking place for the second time via the usage of the modern science and art. In this study, it is discussed how it is wanted to destruct the relation between human and his creator.

Keywords: *materialist philosophy, religion, creation, genesis, oneness, evolution, temptation*

*Din, tabiatı,
her bir parçası
ve kendi
bütünlüğüyle
yaratıcının büyük
kitabı olarak
görmektedir.
Devamlı ve
sonsuz anlatımın
süregeldiği ortam
olarak tabiat,
her biri büyük
mesajı anlatan
kelimelerin
ve kâinat
kitabının harfleri
olmakla anlamlı
olan varlık
parçalarının
cevelangâhıdır.*

Tabiat Meydan Muharebesi

Varlık'ın görünür, bilinir, tanımlanır, hissedilir... olması, "mesaj"ın iletilmesi sürecinde başlamakta; mesajın sonsuz defalar çözümlenmesi ve sonsuz defa tekrarlanmasıyla mümkün olmaktadır. Öncelikle mesajın sahibi, sonrasında iletişim ortamı, mesajın alıcısı ve mesajın kendisi, eşyanın her yönüyle açılım sürecini oluşturur. Varlıkla ilgili hangi hüküm verilmişse, ne söylenmişse, bütün bunlar bu şablonla açıklanabilir. Fark yalnızca neyi nereye koyacağınıza ve ne kadarını kabul edeceğinize ilişkindir.

Genel olarak dinin, varlığı "yaratılmış olmak" paradigması ile tarif ettiği söylenebilir. Yaratıcı (mesajın sahibi), yaratılmışlar (mesajın alıcısı), yaratıcının özelliklerinin, kabiliyetlerinin, ilminin, isim ve sıfatlarının ortaya çıktığı düzlem (tabiat) ve bu düzlemde yaratıcının isim ve sıfatlarının sergilenmesi (mesaj) söz konusudur. Varlığa ya "mana-yı harfi ya da mana-yı ismî" olarak bakmak mümkündür. "Yaratıcı merkezli sistem"de varlığın her bir ögesini ve aşamasını "mesajın sahibini tanıtan metinlerin harfleri, resimlerin renkleri, tınların sesleri" olarak tanımak (mana-yı harfi) esastır. Her şey varlık kitabının harflerini oluşturmaktadır. Ortada bir kaos, tesadüf, anlamsızlık ya da karışıklık yoktur. Baş döndürücü yaratım ve varlığın fazlasıyla hızlı gerçekleşen yazımı-bozumu-yeniden yazımı, kaos ya da karmaşa gibi görülebilmektedir.

Her bir varlık, çeşitli lisanlarla (söz, renk, boyut, tını vs. dizgeleri ile) yaratıcının isim ve sıfatlarını ilan etmek üzere bir araya gelen harflerdir. Tevhid paradigması düzleminde her bir mevcut diğer varlıklarla zahmetsiz işbirliği yapabilmektedir; zira aralarında bir vahdet vardır. Atomlar veya onları oluşturan alt unsurlar, her biri her an yeni bir mesajı (varlık parçasını) yazmak üzere, yeni bir resmi çizmek, yeni bir manayı t/üretmek üzere kolayca bir araya gelmektedir. Peki, en küçük parçasına kadar, varlığı oluşturan her bir var olan, adeta her bir şeyin yaratılışına teşne olabilecek kabiliyeti ve bilgiyi nasıl elde etmektedir?

Bu sonu gelmez bir şekilde süregelen olaylar sonucunda görünen, bilinen ve şahit olunan varlık "tabiat"ı meydana getirmektedir. Din, tabiatı, her bir parçası ve kendi bütünlüğüyle yaratıcının büyük kitabı olarak görmektedir. Devamlı ve sonsuz anlatımın süregeldiği ortam olarak tabiat, her biri büyük mesajı anlatan kelimelerin ve kâinat kitabının harfleri olmakla anlamlı olan varlık parçalarının cevelangâhıdır. Her bir var olan, bir yandan kendini oluşturan daha küçük varlıkların birer anlatısı, bir kelimesi öte yandan oluşumu içerisinde yer aldığı daha üst var olanların birer harfi konumundadır. Bu telif işleminin sürekli tekrarı yani yaratımın kesintisiz devamı, varlığın mümkün olmasını sağlamaktadır. Sürekli tekrar, yaratıcının "her an bir iş üzerine olması"ndan medet alır. O, bir anlığına tabiatın elini çekse her bir şey dağılacak, yok olacaktır.

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri varlıkların bir ibda' yani hiçten yaratma bir de inşa ve terkip tarzında yani mevcut olan unsur ve eşyadan

toplamak suretiyle yaratıldığını söyler. Bu yaratma şekilleri, her an, her mevcutta sürüp gitmektedir. Çünkü yaratılan her varlık yalnız kendisine özgü, son derece hassas, ayırt edici özellikleri ile beraber gönderilir. Bu ise bir baharda, üç yüz bin envâ-ı zihayat mahlûkatın şekillerini, sıfatlarını, belki zerratlarından başka bütün keyfiyat ve ahvallerini hiçten icad eden bir kudretin her an iş başında olduğunu gösterir. İşte bu yaratılış şekillerinden inşa ve terkip tarzı olan toplamak bir araya getirmek fiilini fark eden bilim, bunun üzerine yaratıcıyı dışlayan felsefesini kurmuştur.

“Yaratılış paradigması” kabul edilmediğinde her bir şey sadece kendini anlatan ve kendine yönelen birer unsur (mana-yı ismî) olarak kabul edilmek durumundadır. İşte Felsefenin bir kısmı “Tevhid”e (yaratıcı-bazlı tarife) karşı çıkmakla eşyayı mana-yı ismî (kendine yönelen) olarak görür. Mesajın/mevcudâtın bir yaratıcıdan kaynaklandığını ve aralarında bir birlik olduğunu kabul etmez. Daha ileri giderek, esasında ortada bir ‘anlam’ın da (mesaj) bulunmadığını iddia eder.

Yaratıcının varlığı ve faaliyeti kabul edilmediğinde, garip bir durum ortaya çıkmaktadır: Bilinen ve şahit olunan varlık olarak “tabiat” hem yaratıcının kendisi hem yaratımın düzlemi hem de yaratılanın kendisi olmak durumundadır. Her şey, zatında sonsuz ancak tabiat içinde mahkûm olarak devam edegelmektedir. Her şey her şeyi bilmekte, bildiklerini ortaya çıkaracak güce sahip bildiklerini ve güç yetirebildiği her şeyi irade etmekte özgür durumdadır. Ancak, bu iradenin bir var olanı oluşturması için sınırlanması da gerekmektedir. Tabiat işte böylesi kaotik, çok iradeli, birbirinden hem bağımsız hem birbirine mahkûm hem de tabiat içinde kısıtlanmış şekilde varolagelen unsurlardan oluşmaktadır.

Peki, yaratıcıyı dışlamak isteyen felsefenin tarif ettiği tabiat, nasıl mümkün olmaktadır? Olayların akması için her bir var olanın iradesi, ilmi, arzusu tahakkuk etmeli ve anlaşmalı ki var olanlar var olmaya devam edegelsin. Bu, “tesadüf” olarak isimlendirilen bir “kaos”un düzenli tekrarıyla mümkün olmaktadır. Varolan diğer varolana çarpmakta, bir yerlerde buluşmakta; buluşmaya (iktirana) “sebep” denilmekte ve bu sebepler zincirleme etki ile diğerini ortaya çıkarmaktadır. Her bir varlık, felsefeye göre yaratıcıya gerek olmayacak derecede bir donanıma sahip olmakta, ancak var olanlar, bu iradelerin tesadüfen çakışmasıyla oluşmaktadır. Kimin kiminle ne yaptığı belli değildir. Sonsuz kaos, bir şekilde bir düzen, bir karar bulmuş gibi görünmekte; bu kararlı düzene “tabiat” ismi verilmektedir. Bütün akıllar, iradeler, ilimler kendilerinin tersine olan bir rast geleliğin (tesadüf) etrafında dönmekte ve her nasılsa her şey kararında kalmaktadır(!).

Tesadüf ve kaos düzeninde, “sebeplilik zinciri” kullanılarak, bir şekilde var olmaya devam eden varlıkların durumu, böylece izah edilmiş olmaktadır. Bu açıklama kabul edilirse, her şey, sürekli başkasının varlığına, başkaları da onun varlığına sebep olmaktadır. Görüleceği üzere aslında ortada gerçek bir var olan da yoktur. Var olan, sadece bir büyüklüktür ki buna

Yaratıcının varlığı ve faaliyeti kabul edilmediğinde, garip bir durum ortaya çıkmaktadır: Bilinen ve şahit olunan varlık olarak “tabiat” hem yaratıcının kendisi hem yaratımın düzlemi hem de yaratılanın kendisi olmak durumundadır.

*Pozitivist
yöntemin ve
materyalist
anlayışın
etkisindeki
modern bilim,
tabiatı zorbalıkla
hükmedilmesi
gereken, sahipsiz,
anlamsız, kaotik
bir zemin olarak
tarif etmektedir.*

tabiat denilmekte, bu büyüklük yine açıklanamaz şekilde sürekli dönüşen bir enerji hâlinde var olmaya devam etmektedir.

“Kendiliğinden oluşan tabiat ve enerji” olarak tarif edildiğinde varlıkların, bir anlamı, dili, iletişimi, mesaj niteliği kalmamakta; her şey anlamsızlaşmakta; varlık adeta flulaşmaktadır. Tabiatı kaotik bir tesadüf mantığı üzerinden ve sebepler zinciri ile açıklamaya çalışan felsefenin bu kısmı, dinin karşısına “materyalist teori”yi ve tevhid yönteminin karşısına “pozitivist yöntem”i koymaktadır.

Pozitivist yöntemin ve materyalist anlayışın etkisindeki modern bilim, tabiatı zorbalıkla hükmedilmesi gereken, sahipsiz, anlamsız, kaotik bir zemin olarak tarif etmektedir. Böylece, mesela “insan formu, tesadüflerin yolculuğuyla ve sürekli zayıf olan yönün elenmesiyle ortaya çıkmış bir evrimsel süreçle oluşmuştur; bu evrimsel sürecin kaynağı kaostur, çarpışmadır; bir şekilde ortaya çıkmış bir varolan olarak şans eseri de olsa var olanlar arasında eşsiz bir konuma gelmiş, sonunda homosapiens (insan) uç vermiştir. Şimdi ise, bu tesadüfün çocuğu, modern bilimi kullanarak kendisini bu kaos düzenine hakim olacak, adeta başta inkâr edilen tanrının tahtına oturacak bir “tanrı-insan /homodeus” düzeyine çıkarma hayali kurmaktadır.

Modern bilimler öncesinde, ilimler, varlığı çok farklı şekillerde tarif edilen bir yaratıcıya veya düzenleyici tanrılara ve mitosa dayandırmaktaydı. Bunda, muharref semavî dinlerin müntesiplerinin, büyük tabiat kitabını okumaktan geri kalmasının rolü büyüktür.

Yaratıcının büyük kitabı (tabiat), vahiy metinlerinin derinliklerinde yatıyordu; ne yazık ki okuyucunun buna eğilmek ve derinliğine dalmak yerine metni tekrarlamayı tercih etmesiyle felsefenin kuşatması giderek genişledi. Modern araştırmacı yöntem (bilim); keşifler, buluşlar ve teknoloji ile tabiat kitabını vahyin terminolojisini kullanmadan açıklamaya başladı. Yeni bir Âdem-Havva-Şeytan hikâyesi yazılmakta; materyalist felsefenin öğretileri, modern bilim ve sanat üzerinden insanoğlunun sadrına üflenmeye başlanmaktadır: “Sonsuz hayata sahip olabilirsin...”

Bu “ayartma” kendini öncelikle, varlığı var edeninden ayırmak, aralarındaki illiyeti inkâr ederek, yaratıcıyı anlamsızlaştırmak, yok etmek, daha sonra da mevcudata hükmetmenin yollarını aratmak şeklinde göstermektedir.

“Ademin ikinci kez ayartılması”; insanın oluşumu, gayesi ve geleceğine ilişkin dinî açıklamaların, bilimin verileriyle çeliştiği iddiası ve ilmî bulguların dinin söylediklerini yalanladığı gibi bir felsefi kanaatin popülerize edilmesiyle gerçekleşmektedir.

dönüşümü materyalist felsefenin “rast geleliğe ve sebeplerin ürünü olarak meydana gelme” tezine önemli bir dayanak olarak gösterilmektedir. Bilimsel veriler de güya bunu desteklemektedir. Dolayısıyla materyalist yorum, adeta tek akla yatkın ve doğru yorummuş gibi yaygın bir inanış, bir “galat-ı meşhur” olarak ortaya çıkmıştır.

Hâlbuki dinî söylem de –Allah’ın varlığı ve birliği fikrine dayalı tevhid anlayışı- tabiatı, oldukça açık şekilde –arada bazı nüanslar olmakla birlikte- modern bilimin bulgularına benzer şekilde tarif etmektedir. Bilimsel verilerle vahiy arasında ortaya çıkan gerilim, özellikle Tevrat ve İncil gibi vahiy, ulema yorumları ve peygamber hatıratıyla oluşmuş metinlerle olan gerilim, esasında, bu metinlerde bulunan yorum ve açıklamaların gelişen bilim verileriyle çelişir konuma düşmesiyle ortaya çıkmıştır. Mesela meşhurdur, hem Tevrat müfessirleri hem de İncil yazar ve yorumcuları dünyanın yuvarlaklığı kabul etmemiş, hatta bir dönem Engizisyon vasıtasıyla dünyanın yuvarlaklığı gibi konuları ileri sürenler cezalandırılmışlardır^[1]. Ancak başka bir vahiy ürünü ve elde mevcut tahrif edilmemiş vahiy kaynağı olan Kur’an hem Neml suresinde^[2] hem de Rahman Suresinde^[3] dünyanın şeklini ve dönüşünü anlatmaktadır.

Şu öncelikle vurgulanmalıdır ki “vahiy metinleri”nde temel amaç “vahyin sahibini tanıttirmek, vahyin muhataplarına varoluş amaçlarını bildirmek ve bu konuların anlaşılmasına yönelik kainattan tanıdık bazı misaller getirmektir”. Her çağa, her kültüre ve her coğrafyaya yönelmek maksadıyla Vahyin başvurduğu mecazî anlatımların doğru anlaşıl(a)maması, metni anlayabilecek bilgi düzeyine ulaşılmamış olması, iktidar mücadelesinde metnin tarafgir şekilde yorumlanması gibi pek çok sebepler vahye karşı takınılan tutumu değiştirmektedir.

Bununla birlikte bilim de, elde ettiği pek çok veriyi sürekli güncellemek durumundadır; bu verileri kullanan ve yorumlayanlar da sürekli düşünce sistemlerini ve yaklaşımlarını değiştirmektedir. Mesela atomun bölünemezliği düşüncesi 18. Yüzyıl Felsefe Devriminin temel dayanağıydı; modernist söylemin bütün ideolojileri bu ön kabule dayalı şekilde üretilmişti.

[1] Katolik Kilisesi, 31 Ekim 1992 Cumartesi günü Papa John Paul II tarafından yapılan açıklama ile Dünya’nın gerçekten de Güneş etrafında döndüğünü kabul etmiştir.

[2] “Dağları görürsün de, donmuş sanırsın; oysa onlar bulutların sürüklenmesi gibi sürüklenirler. Bu, her şeyi sapaşğlam ve yerli yerinde yapan Allah’ın sanatıdır.” (Neml, 27/88) (Ayette Dünya’nın sadece döndüğü değil, dönüş yönü de vurgulanmaktadır. 3.500-4.000 metre yükseklikteki ana bulut kümelerinin hareket yönü daima batıdan doğuya doğrudur. Hava durumu tahminleri için çoğunlukla batıdaki duruma bakılmasının sebebi de budur. Bulut kümelerinin batıdan doğuya doğru sürüklenmesinin asıl sebebi Dünya’nın dönüş yönüdür. Günümüzde bilindiği gibi, Dünyamız da batıdan doğuya doğru dönmektedir.)

[3] “Ey cin ve insan topluluğu! Gökların ve yerin kuturlarından geçmeye gücünüz yetiyorsa haydi çıkın. Çıkamazsınız, ancak bir imkân ile çıkabilirsiniz.” (Rahman, 55/33) (kutur, kürenin çapını ifade eder, sonsuz sayıda aynı uzunlukta ve aynı merkezden geçen çapın birleşimiyle küre oluşur.)

Şu öncelikle vurgulanmalıdır ki “vahiy metinleri”nde temel amaç “vahyin sahibini tanıttirmek, vahyin muhataplarına varoluş amaçlarını bildirmek ve bu konuların anlaşılmasına yönelik kainattan tanıdık bazı misaller getirmektir”.

Din, vahye dayanmak ve dolayısıyla akla dayanmamakla, nesnel olmamakla suçlanmakta; bu arada bilimin nesnelliği perde edilerek materyalist felsefenin yorumları bilimsel gerçekler olarak takdim edilmektedir.

Bugün bunun yanlış olduğu artık çok aşikârdır. Dolayısıyla Vahyin doğru anlaşılması ve daha yetkin bir şekilde felsefe yapılabilmesi için araştırmaya, geliştirmeye, gözlem ve deneye; yani insan çabasına ihtiyaç vardır^[4].

Din-bilim çatışması denilen, fakat esasında din ve materyalist felsefe arasında gerçekleşen tartışmada bilimin materyalist felsefe tarafından fazlasıyla abartılı bir şekilde kullanılması için başka bir boyutunu oluşturmaktadır. Materyalist Felsefe, din ile olan mücadelesinde Bilimi fütursuzca kullanmaktadır. Din, vahye dayanmak ve dolayısıyla akla dayanmamakla, nesnel olmamakla suçlanmakta; bu arada bilimin nesnelliği perde edilerek materyalist felsefenin yorumları bilimsel gerçekler olarak takdim edilmektedir.

Oysa bilimin verileri herkese açıktır ve vahyi anlamada ve yaratıcıyı tanımada insanoğluna yardım edebilir bir konumdadır. Felsefe, bilimin bu ortada duruşunu kabul etmemekte, onu manipüle ederek kendi yorumlarını bilim olarak takdim etmektedir. Hâlbuki bilim, insanlığın ortak malıdır ve herkesin bu verileri kullanmaya ve yorumlamaya hakkı vardır. Nesnel olan, bilimin ürettiği verilerdir; bu veriler üretilirken sonuçta felsefeye mi dine mi yarayacağı düşünülmez; düşünülse veya böyle olmadığı söylene bilim, bilim olmaktan çıkar; safsata üretimine dönüşür. Görüleceği gibi gerçekte din ve bilim çatışması denilen şey materyalist felsefenin gayrimeşru şekilde bilime kendi malı muamelesi yapmasından yol bulmaktadır. Bilim adamının bilimsel veriyi üreten araştırma faaliyeti bilim faaliyetidir; ancak üretilen veriler kullanılarak varlığa ilişkin yorumlar yapmaya başlayan bilim adamı, artık bilim yapıyor değil Felsefe yapıyor demektir. Bu şekilde ulaşılan her bir genelleme, dogmatik olduğu için suçlanan ve kategori dışına itilmeye çalışılan din ve vahyin düzlemine oturmakta ve “dogma” haline gelmektedir. Felsefenin ideolojileri, dinin dogmaları gibi, tabiatın -ve kutsal metinlerin- yorumlanması, kabulü veya inkârı ile oluşmaktadır.

Bu durum, türlerin ve insan türünün oluşması ile ilgili olarak ortaya atılan “evrimci görüş” için de böyle gelişmektedir. Bilim, hem evrenin hem dünyanın hem de biyolojinin milyarlarca yıl içerisinde oluştuğunu, sonunda insan türünün ortaya çıktığını söylemektedir. Bazı farklılıklar olsa da din ve vahiy de aynı şeyi söylemektedir. Fakat düşünce sistemini etkileyen “dil”in kullanımı ve ifade tarzı, materyalist felsefede “yaratıcısız tarif” odaklı bir söylem gelişmesine yol açmıştır. Din; varlığın anlamı ve işlevi olduğunu dikte ederken materyalist felsefe için anlamın hiçbir önemi yoktur. Zira “anlam”, sonuçta izafi olup beş duyu ile tarif edilen görüntünün bütün içeriğini değiştirmektedir. Din, kâinatı Allah’ın bir kitabı olarak kabul ederken, yaratılışçı yoruma karşı olan materyalist felsefe kâinatı bir kaos ve toz bulutu olarak kabul etmektedir. Öylece ortada duran bir nesnenin farklı yorumlanmasını mümkün kılan şeyler; “akıl, his, nefis, zaman, bilgi, kültür” gibi hem ontolojik hem didaktik hem de nisbî (göre) unsurlardır.

[4] “Gerçekten de insan, ancak çalıştığını elde eder” Necm Suresi, 53.

Kilise

Çıkış ve yükseliş döneminde insanlığa beşaret ve hidayet sunan; insanlığın medenileşmesine çok önemli katkılar sağlayan Hristiyanlık'ın tevhid inancından uzaklaşması ve papazların riyaseti, güç ve iktidar savaşlarına girmesi; kilise nezdinde dine karşı bir entelektüel muhalefetin gelişmesine sebep oldu. Kralları bile dize getiren kilise, gittikçe derinleşen dogmatik yapısıyla (Skolastik Felsefe) bu entelektüel muhalefete engizisyonla karşılık vermekten başka bir refleks geliştiremedi. Engizisyon, Avrupalı bilim, sanat ve felsefe insanları için kâbus hâline geldi. Ancak, bu entelektüel câmia, kilisenin karşısında eğilmedi, sonunda 18. yüzyıl felsefe devrimi ile, kilise dogmatizminin efsunu bozuldu. Kilise baskısının kırılması hem siyasetin hem sanatın hem de bilimin Avrupa'daki seyrini değiştirdi. Kilisenin gerçekleştirdiği baskıdan en fazla zararı Hristiyanlık gördü; Kiliseye karşı yapılan her bir itiraz aynı zamanda dine karşı da yapılmış olmak gibi çarpışık bir görüntü ortaya çıktı. Seküler yaşam ve laik siyasal sistem yaygınlaştı. Bu ortamda "kilisenin elinden 'insan'lığı kurtarma" projelerine "evrim teorisi" de katıldı.

Skolastik dönemde bilim, sanat çevrelerine ve entelektüel camiaya Kilisenin uyguladığı zorbalık ve baskı, bugün "sekülerizm, laiklik, evrimci yaklaşım, bilimcilik, akılcılık" gibi söylemlerle karşımıza çıkmaktadır. Bu söylemlerle "varlığın dini ve anlama yönelik yorumu" üniversite camiasından aforoz edilmiştir. Mesela evrime karşı çıkmak, bilim dünyasında hırpalanmanız, dışlanmanız için yeterli bir sebep haline gelebilmektedir.

Evrime bize ne söyle(ye)mez?

Evrime meselesinin tarihsel süreç anlamında Sümerlere dayandığı söylenir. Sümerler insanların çok uzun sürelerde değişim geçirdiklerine inanmaktaydı. Enuma-İliş'te^[5] ilk başta su ve sis vardı. Sudan, birden bire Lahau ve Llahmu adlı tanrılar ortaya çıktı. Çoğaldılar, değişim ve dönüşüm geçirdiler ve diğer canlılar meydana geldi.

Modern evrimci söylem, gelişmenin daha çok, daha basit formların sürekli bir şekilde farklılaşması sonucu ortaya çıktığını söylese de esas olarak Sümerlerden farklı şeyler söylemez. Ancak bu değişim ve dönüşümün, evrimsel ilerlemenin hangi mekanizmalarla meydana geldiğini açıklamak modern dönemde mümkün olabilmektedir.

Aslında Sümerlerde böyle olduğu gibi Tevrat'ta, İncil metinlerinde Kur'an'da, eski Yunan'ın felsefe okullarında da esas olarak kâinatın var

Skolastik dönemde bilim, sanat çevrelerine ve entelektüel camiaya Kilisenin uyguladığı zorbalık ve baskı, bugün "sekülerizm, laiklik, evrimci yaklaşım, bilimcilik, akılcılık" gibi söylemlerle karşımıza çıkmaktadır.

[5] "Başlangıçta sadece su ve onun üzerinde salınıp duran sis mevcuttu. Baba Apsu ortaya çıktı ve tatlı suların efendisi oldu, Ana Tiamat ortaya çıktı ve tuzlu suları yönetti ve her iki su birlikte aktılar. Onların oğlu Mummu, suları kaplayan sislerin içindeydi. Ne en yukardaki gökler ne de yeryüzü henüz ortaya çıkmamıştı. Suların üstünde henüz ne bataklık ne de otlak araziler vardı. Ve henüz kamışlardan örülmüş barınaklar yapılmamıştı..." Enuma Eliş (Tanrıların, Evrenin ve İnsanların Yaratılışı) Yazıtlarının ilk cümleleri. (<http://mitolojik.tripod.com/enuma.htm>)

Evrimin gerçekleşip gerçekleşmediği; gerçekleşmişse nasıl olduğu tartışmaları bir yana, evrim konusunda gözden kaçırılan temel husus, bu değişimin gerçekleşmesine kimin/neyinsebeb olduğudur.

oluşu, basit maddelerin değişimi, dönüşümü, gelişimi temelinde, birbirine yakın mantıklarla anlatılmaktadır. Fizik evrenin oluşumu, kimyanın (karbon ve azotun) ortaya çıkışı, inorganik kimyanın üzerinde organik kimyanın yükselişi; daha sonra biyolojinin (canlılığın) ortaya çıkışı, biyoloji altında botanik, zooloji ve nihayet sosyolojinin yükselişi farklı şekillerde anlatılmaktadır. Temel fark, bu gelişim sürecinin Allah inancına mı, tanrılara mı yoksa tesadüfe mi (rast gelelik) dayandırılacağında ortaya çıkmaktadır.

Evrimin gerçekleşip gerçekleşmediği; gerçekleşmişse nasıl olduğu tartışmaları bir yana, evrim konusunda gözden kaçırılan temel husus, bu değişimin gerçekleşmesine kimin/neyinsebeb olduğudur. İçeriğiyle ilgili reddiyeler ve tartışmalar bir yana, evrim dediğimizde akıllı tasarımın, yaratımın bir formunu mu kastetmiş oluyoruz; yoksa tesadüfen oluşun, sebeplerin veya tabiatın deviniminden mi bahsediyoruz?

Göz önünde cereyan eden durum şudur: Materyalist Felsefe –kesinlikle evrimbilim değil–canlılığın/hayatın tabiatla ortaya çıkan görüntülerini ortaya koymaya çalışan bilimin ürettiği verilerin “inanç, din, yaratım (güncel tabirle akıllı tasarım) ve yaratıcı” nokta-i nazarından değerlendirmeye tabi tutulmasına karşı çıkmaktadır; böylece “varlıklar, yaratıcı olarak kör tesadüfün ve yaratılış süreci olarak tabiat olaylarının bir sonucu” olmaktan başka bir şekilde yorumlanamaz bir konuma düşmektedir. Üstelik modern bilim ile materyalist felsefe arasında bir bütünlük ve uyumluluk olduğu dayatılmaktadır.

Hâlbuki bilim ve felsefenin işlevleri, konuları, hedefleri ve kullandıkları araçlar birbirinden farklıdır. Bilim adamının yaptığı ile felsefecinin yaptığı birbiriyle sadece ilintilidir. Bilim adamı aynı zamanda felsefeci de olabilir. Fakat bilim adamı olarak yaptığı çalışmalar ile felsefeci olarak ortaya koyduğu hükümler aynı temele dayanmaz, aynı kategoride değerlendirilemez. Zira bilim yaparken olabildiğince nesnel veri üretmeye çabalayan bilim adamı; bu verilerin yorumlanmasına geçtiğinde artık bilim adamı olarak değil bir “şüpheci” olarak “fikir –veri yada bilgi değil–” üretmeye başlar. Bu bakımdan Evrimbilimin çalışmaları ile, bu çalışmalardan bazı sonuçlar ve yargılar çıkartan evrimci felsefeyi tamamen birbirinden ayırmak gerekir.

Görüleceği üzere problem esasında Evrimbilimin yaptığı çalışmalar değil, evrimbilim üzerinden kendisine yol açmaya çalışan materyalist felsefenin bakış açısı ve yorumlarıdır. Evrimbilimsel çalışmalar yapan kişinin aynı zamanda evrimin felsefesini de yapması bilim(sel veriler)le felsefeyi/felsefi düşüncüyü birleştirmeye yetmez. Zira bilim araştırır, deney yapar, yapısal algoritmalar ortaya koyar, veri kümeleri ve bilgi yığınları oluşturur. Felsefe ise –görsel ve yazılı sanatlar gibi– bu verileri ve bilgi kümelerini soyut alana taşıyarak, fikir ve ideoloji üretir.

Hüküm ortaya koymak, felsefi düşünce üretmek, teori tesis etmek için başka bilimlerin de verilerinden ve yaklaşımlarından faydalanmak, mantık, gramer ve istatistik benzeri alet ilimlerine de başvurmak gerekmektedir.

Bilimin tabiatla elde ettiği bulgular (veri) ile bu bulguların süzgeçten geçirilmesi, düzeltilmesi, doğrulama işlemlerine tabi tutulması ve istatistiki olarak düzenlenmesi ile oluşan (bilimsel) bilgiler, artık sahibini bekleyen kullanılmaya hazır birer emtia gibidir. Bu bilgiler teknoloji üretimi için kullanılacağı gibi düşünsel, sanatsal ve yazınsal faaliyetlerde kullanılmak üzere muhataplarını beklemektedir.

Felsefenin, görsel ve yazılı sanatlar gibi faaliyetlerin ilgisini çekecek derecede belirginleşen bu bilgiler; olaylar, olgular ve varlıklar üzerinde yapılacak yorumlama, yönetim, şekillendirme gibi olgular için referans kaynaktır. Varlığı inkâr edilmeyen bir kâinat var ve kâinat hakkında araştırma yapan bilimin verileri de önümüzde durmaktadır. Geriye kalan, üretilen bilgilerin doğru şekilde yorumlanmasıdır. İşte felsefe, görsel ve yazılı sanatlar gibi faaliyetler kâinatı ele alırken herhangi bir yaklaşıma dayalı olarak değerlendirmelerde bulunacak dolayısıyla elde edilenler de bu yaklaşıma göre şekil alacaktır.

Bilim mevcudatın varlığını, onların sanatlı ve hikmetli olduklarını (ölçülü olduklarını ve abes olmadıklarını) göstermekte; sürekli yenilendiklerini yani kadim olmadıklarını ortaya koymaktadır. Bilimin kavramsal ve edimsel alanı da esasında hemen her zaman ortak sonuçlar verdiği düşünülen “mevcudat” ile sınırlıdır. Bu sebeple, bilimsel alandan felsefi alana, doğrudan mevcudatın kökeninin, anlamının ve varoluş sebebinin açıklanmasına geçmek mümkündür.

Bilim bilerek, isteyerek yanlış veri üretmez. Yanlış veriler; kullanılan cihazların, seçilen örneklemin, uygulayıcı insanların vs. eksikliklerinden kaynaklanan hataların ortaya çıkması sonucunda elde edilir. İstatistik benzeri bir takım alet ilimleri yoluyla bu veriler belirli bir düzeltmeye tabi tutularak doğruya en yakın bilgiler elde edilmesi mümkündür. Teknolojinin gelişimi ile veri hassasiyetinin ve güvenilirliğinin arttığı, böylece daha hassas ve doğru bilgilerin elde edildiği söylenebilir. Kim yaparsa yapsın, aynı yöntemler ve ekipmanlarla elde edilecek veriler ve ulaşılabilecek bilgiler % 99,999 ile aynı olacaktır. Görüleceği üzere bilim meselesini tartışmak, uygulanan yöntemleri tartışmaktan öteye gitmez. Bilim, bir şeyin nesnesine odaklanır, o nesne hakkında etraflı bilgi edinmek için çabalar. Nesnenin safahatı (vaka) bilimin konusu iken; nesnenin anlamı, bağlamı, ahlaki değeri vs. gibi konular bilimin değil artık felsefenin, dinin, inancın ve düşüncenin kapsamına giren olgulardır. Dolayısıyla iki asırdır iddia edile gelen iman, inanç ve din sahibi bir insanın bilimle uğraşamayacağı, gerçek bir bilim adamı olmayacağı tezi çarpıtmadan ve bir yalandan ibarettir.

Evrim konusu, esasında varlıkla ilgili tâli bir mesele olup varlığın kaynağına ilişkin verilen dört cevaptan (Yaratıcı İlahı, Tabiatı, Tesadüfe, Kendi kendine oluşmaya bağlama) başka beşinci bir yola tekabül etmemektedir. Öncelikli olarak mevcudatın varlığının neye/kime dayandırılacağı en temel ve kritik sorudur; sonrasında mevcudatın meydana gelişini nasıl olmuştur

Bilim mevcudatın varlığını, onların sanatlı ve hikmetli olduklarını (ölçülü olduklarını ve abes olmadıklarını) göstermekte; sürekli yenilendiklerini yani kadim olmadıklarını ortaya koymaktadır.

*Yaratılışın
sahibi ve isnadı
Allah'tır, tabiat,
kaos ve tesadüf
değildir. Bazı
Müslüman âlim
ve filozofların
evrimci yaklaşımı
andıran ifadeleri
çoğunlukla "inşa
ve terkip" in nasıl
olduğuna dair
açıklamalarında
göze
çarpmaktadır.*

gibi meselelerin çözümlenmesi bu sorunun cevabına göre ele alınacak ikincil düzey konulardır.

Evrım söz konusu olduğunda iki sorunun cevaplanması gerekmektedir: 1) evrimin olup olmadığı, 2) evrim var ise bunun yukarıda belirtilen dört kaynaktan hangisine istinat ettiği. Biyolojik evrimin var olduğunu iddia eden ve ispat etmeye çalışan kesimlerle buna karşı çıkan kesimlerin gözden kaçırdıkları nokta işte bu ikinci sorudur.

İslam düşünce geleneğinde (esasında Hristiyanlık ve Yahudilikte de benzer şekilde) mevcudatın iki şekilde ortaya çıktığı ifade edilir: İbda ve İnşa. Varlık "ibda ve ihtira ile maddesiz, örneksiz ve benzersiz olarak hiçten icat edilmiş; ardından "inşa ve terkip" ile, mevcut unsurlardan, maddelerden toplamak sureti ile ve bir modele göre vücut verilip çoğal(tıl)maya başlamıştır. Her iki şekilde de yaratma faaliyetinin tek faili "Zat-ı Ferd-i Zülcelâl olan Allah"tır. Yani yaratılışın sahibi ve isnadı Allah'tır, tabiat, kaos ve tesadüf değildir. Bazı Müslüman âlim ve filozofların evrimci yaklaşımı andıran ifadeleri çoğunlukla "inşa ve terkip" in nasıl olduğuna dair açıklamalarında göze çarpmaktadır.

Evrım meselesinin doğru olup olmadığı tartışmasına girmeden, bu sürecin neye dayandırılacağı tartışılrsa mesele çözümlenecektir. Bugün onlarca farklı evrim tarifi ortaya çıkmıştır. Varsayalım ki evrim, evrimsel biyolojinin iddia ettiği şekilde mutasyon ve türler arası geçişlerle gerçekleşmiş olsun. Görülecektir ki materyalistler (evrimbilimin kendisi değil) evrimi Tek Allah inancının (vahdaniyet) karşıt görüşü olarak sunmaya heveslenmektedir. Sıkıntı da esas olarak bu noktada ortaya çıkmaktadır. Yaratılışın veya Akıllı tasarımın (yani bir kâdir-i mutlak tarafından mevcudatın yaratılmasının) karşısına evrimi yerleştirmek elma ile armutu karşılaştırmak demektir. Akıllı tasarımın karşıt görüşü evrim değil, yukarıda bahsi geçen üç muhalif görüştür. Evrim Teorileri Yaratılış Hakikatinin eşdeğer karşıtı değildir. Zira bağlamları farklıdır.

Evrım konusu bağlam ve muhteva bakımından "ibda ve inşa" kavramları dâhilinde tartışılacak bir içeriğe sahiptir. Bu iddia, ancak ve ancak Allah'ın maddeyi ve canlıları bu şekilde yaratıp yaratmadığı sorusu içinde değerlendirilebilir. Evrim tesadüfe mi tabiata mı sebeplere mi veya bir yaratıcıya mı dayandırılacaktır? Yukarıda bahsi geçen ilk üç istinad noktasının imkânsız olduğu ispat edilirse, o halde evrim iddiası yaratıcının yaratım formlarından birisi olarak görülebilecek ve tartışılabilir bir konudan öteye gitmeyecektir. Dünyanın başı bilimle değil; materyalist felsefenin çeşitli şekillerde yaşamımızı kuşatmasından ve bilim dünyasını da evrimin tesadüfe ve kaosa dayandırılması konusunda baskı altına almasından mustarıptır.

Son Söz

Son iki asırda modern bilim üzerinde hâkimiyet kuran materyalist felsefe; insana "Homodeus-İnsan tanrı" olabileceğini fısıldamaktadır. Modern

bilimin verilerini kullanarak bir yanda bilimi “insanı ve çevreyi” değiştirmesi yönünde sürekli zorlayan materyalist felsefe, modern bilim ve sanatın yoğun şekilde üretildiği yerlerde doğrudan dini hedef almakta, bunu kullanarak farklı coğrafyalarda da perde altından inkâr felsefesini dayatmaktadır.

Yaratılışla ilgili en kadim hikâyenin yeniden sahnelenmesi; en müstesna yaratık olan “insan”ın, modern genetiğin, tıbbın ve sibernetiğin yardımıyla bir “Homodeus”a dönüştürülmesiyle cennette sonsuzluğu elde etmek hayaliyle yasak meyveyi yiyen âdemoğlunun ikinci kez ayartılması söz konusudur. Modern bilim ve sanat, özellikle son elli yılda sinema ve genetik-ade-ta- kadim hikâyenin Havva’sı konumundadır. Havva, şeytanın fısıldamalarına yenik düşmüştü; modern bilim ve sanat da inkârcı felsefenin etkisine girmiştir; onun fısıldamalarına maruz kalmaktadır. Mitolojinin Promete’si, Atlas’ı nihayet Frankenstein’in modern versiyonları olan Süperman’dan X-Men’e, Westworld’dan Altered Carbon’a kadar dizi ve filmler; Marvel ve DC Comics karakterleri dünyada tanrıya karşı çıkabilen ve kendisi tanrı olma yoluna girmek isteyen menhus ruhun bilinçaltını işlemektedir.

Bütün peygamberlerin ümmetlerini kendisi hakkında uyardıkları âhir zamanın büyük fitnesi, görünen o ki, modern bilim ve sanat kullanılarak insanın ayartılması ve tanrı-insan olma hayalinin peşine sürüklenmesi şeklinde gerçekleşmektedir. Bu süreçte en kritik rolü materyalist felsefe ve onun boyunduruğu altında olan bilim ve sanat câmiası oynamaktadır^[6]. Bu fitneye karşı koymak her inananın, her müminin, her dinin belki de son ve en önemli vazifesidir.

[6] Arif Nihat Asya’nın dizelerinde yansıdığı gibi “Biz dünyadan nereye göçelim ya Muhammed? / Yeryüzünde riya, inkar, hıyanet / Altın devrini yaşıyor.../ Diller, sayfalar, satırlar / (Ebu Leheb öldü) diyorlar: / Ebu Leheb ölmedi, ya Muhammed; / Ebu Cehil, kıtalar dolaşiyor!”. Tebbet (Leheb) suresinde “EbûLeheb’in elleri kurusun!; Malı ona ne fayda sağladı, o ne kazandı?; O, bir alevli ateşe girecek; Karısı da odun hamalı olacak!; boynunda bir ip olduğu halde...” şeklinde anlatıldığı gibi İnkâr felsefesi, iki eliyle, biri bilim diğeri sanat ile dünyaya yapıştığı halde; boyunduruğu altına aldığı ancak kendisi için cansız, kurumuş bilgiler üreten üniversite camiası ile insanoğlunu bir felakete sürüklemektedir. Ahirzamanın haber verilen büyük fitnesinden Allah’a sığınırız...